

מהוואי הושן

יוצא לאור ע"י מכון אבני הושן

חידושי ושיעורי מורינו
הגאון רבי שמואל ניימאן שליט"א
אב"ד אבני הושן – מאנסי

יז

פרשת וארא | תשפ"ב

מוקדש לרפואת מרן שמואל בן שרה פערל

עניני הפרשה

שיעור הפרשה

הזהגת השי"ת בעולמו בהנהגה רוממה למעלה מן הטבע

מתוכם. וגם הכא ראינו שכשדבר הקב"ה אודות יציאת בני ישראל ממצרים, אמר 'והוצאתי את צבאתי את עמי בני ישראל מארץ מצרים', והיינו בצבאות"ם דייקא, ובעי הבנה בדבר.

ענין המופתים במצרים עם יציאת ישראל משם

וביותר, שרואים בזה שענין נתינת היד של הקב"ה על מצרים וריבוי האותות והמופתים, הרי זה שייך עם הוצאת בני ישראל ממצרים בצבאות"ם, וטעמא בעי. וכן יש להתעמק בכלל מה שראינו בהפסוקים שהיה שייכות בזה שידעו ויכירו מצרים שאני ה' עם יציאת ישראל מארצם וכמו שמובא בפסוק הנ"ל שכתוב 'וידעו מצרים כי אני ה' בנטתי את ידי על מצרים', ומסמיך ואומר 'והוצאתי את בני ישראל מתוכם', ויש לבאר עומק ענין השייכות בין שני הדברים הללו.

פרעה סבר כי הקב"ה מנהיג העולם על פי טבע

ויבואר בהקדם, דהנה איתא בכתוב מה שאמר פרעה למשה ואהרן (לעיל ה. ב) ויאמר פרעה מי ה' אשר אשמע בקולו לשלח את ישראל לא ידעתי את ה' וגם את ישראל לא אשלח. ורבים כבר העירו מה היתה כוונתו באמרו 'לא ידעתי את ה''. אלא דנראה לומר בזה, דידוע מפי ספרים וסופרים כי השם אלוקי"ם בגי' טב"ע, ומרמז על הנהגת העולם על פי טבע, אכן שם הוי"ה מורה

אמר ה' להם הוציאו את בני ישראל מארץ מצרים על צבאתם. וברש"י פירש 'על צבאתם. בצבאותם, כל צבאם לשבטיהם'. והיינו, שיצאו ממצרים כל שבט ושבט באופן נפרד ומיוחד להם, ע"ד קהילה וקהילה באופן פרטי ולא כולם כאחד בחדא מחתא.

ורבות יש לעיין בהבנה דהאי מילתא, כי מה שייך עניין לצבאות"ם בעת אשר יוצאים בני ישראל ממצרים, וכי איזה ענין יש שיצאו באופן פרטי ומיוחד ולא כולם כאחד, והנראה מכל זה דכוונה מיוחדת היה בדבר, וטעמא בעי.

ובשלמא בענין הדגלים של בני ישראל בחנותם סביב המשכן במדבר שהיו בני"י מחולקים לפי שבטיהם, וככתוב (במדבר ב. ב) 'איש על דגלו באותות לבית אבותם יחנו בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד יחנו', מובן הענין עפ"י מה שנתבאר עניין הדגלים בספרי הקודש, שהכוונה בזה שהיה לכל שבט ושבט דגל מיוחד היתה בא לרמז על עבודתם הפרטית שהיה לכל שבט ושבט באופן מיוחד, וממילא היתה להם השראת השכינה מיוחדת כ"א כפי עבודתם בקודש, ורבות האריך בענין זה הרמב"ן (שם), יעו"ש. אמנם לגבי יציאתם ממצרים שאומר הכתוב 'אשר אמר ה' להם הוציאו את בני ישראל מארץ מצרים על צבאתם', מה שייך בהו עניין של צבאות"ם שהיה כל חד וחד בנפרד ולא כולם כאחד.

ומצינו ענין זה כמה פעמים בהפסוקים ע"ד כשאמר הקב"ה אל משה ואהרן (להלן ז. ג-ה) 'ואני אקשה את לב פרעה והרביתי את אותתי ואת מופתי בארץ מצרים. ולא ישמע אלכם פרעה ונתתי את ידי במצרים והוצאתי את צבאתי את עמי בני ישראל מארץ מצרים בשפטים גדלים. וידעו מצרים כי אני ה' בנטתי את ידי על מצרים והוצאתי את בני ישראל

דקדוקי המקרא בהזכרת אהרן ומשה בכתוב

בתורה הקדושה בפרשתן כשמביא הכתוב את תולדותם של בני לוי, אומר (שמות ו. יז) 'ואלה שמות בני לוי לתולדתם גרשון וקהת ומררי ושני חיי לוי שבע ושלשים ומאת שנה'. וממשיך הכתוב ואומר בתולדות צאצאיו (פסוק כ) 'ויקח עמרם את יוכבד דודתו לו לאשה ותלד לו את אהרן ואת משה ושני חיי עמרם שבע ושלשים ומאת שנה'. ובמהותם ובמעשיהם של בני משה ואהרן מבוואר בכתוב (פסוקים כו, זכ) 'הוא אהרן ומשה אשר אמר ה' להם הוציאו את בני ישראל מארץ מצרים על צבאתם. הם המדברים אל פרעה מלך מצרים להוציא את בני ישראל ממצרים הוא משה ואהרן'.

וטובא יש לעיין ולהתבונן במקראי קודש אלו, חדא, שבפסוק הראשון להזכרת מעשיהם של משה ואהרן, הקדים אהרן למשה וכמו שכתב 'הוא אהרן ומשה', ולעומתו כשהזכירם בפסוק השני אמר 'הוא משה ואהרן', ומשה קודם לאהרן, וטעמא בעי. אכן בראשונים מפרשי התורה הזכירו בתימה זו, וכן ברש"י (כאן) כתב 'הוא אהרן ומשה... יש מקומות שמקדים אהרן למשה, ויש מקומות שמקדים משה לאהרן, ולומר לך ששקולין כאחד', ע"כ. ועוד לאלוה מילין לבאר במהותה של שינוי סדר זה.

מאמר הכתוב הוציאו את בני ישראל מארץ מצרים על צבאת"ם דייקא

ועוד נתבונן בדבר, דהנה כתב כאן בענין יציאת בני ישראל ממצרים (בפסוק כו) 'הוא אהרן ומשה אשר